

KRZYSZTOF

PASTOR

SPIS TREŚCI / TABLE OF CONTENTS

PRACE CHOREOGRAFICZNE / CHOREOGRAPHIC WORKS	■
SZOSTAKOWICZ - SYMFONIA KAMERALNA SHOSTAKOVICH CHAMBER SYMPHONY	8
TRZECIA SYMFONIA / THIRD SYMPHONY	16
DO NOT GO GENTLE...	24
IN LIGHT AND SHADOW	34
KURT WEILL	46
SI DESPUÉS DE MORIR...	58
VOICE	62
DON GIOVANNI	66
TRISTAN	74
NIEBEZPIECZNE ZWIĄZKI / LES LIAISONS DANGEREUSES	86
CROSSING PATHS	94
SYMFONIA FANTASTYCZNA / SYMPHONIE FANTASTIQUE	98
ROMEO I JULIA / ROMEO AND JULIET	106
MOVING ROOMS	120
SZECHEREZADA / SCHEHEREZADE	132
NIŻYŃSKI - TANCERZ, KLAUN, BÓG NIJINSKY - DANCER, CLOWN, GOD	142
I PRZEJDĄ DESZCZE... / AND THE RAIN WILL PASS...	152
BOLERO	166
ADAGIO & SCHERZO	178
BURZA / THE TEMPEST	188
DZIADEK DO OZECHÓW / THE NUTCRACKER	204
CASANOVA W WARSZAWIE / CASANOVA IN WARSAW	216
ŻYCIE I TWÓRCZOŚĆ / LIFE AND WORK	■
ZADZIWIĄĆ I BYĆ ZADZIWIANYM / TO AMAZE AND BE AMAZED rozmowa z Krzysztofem Pastorem / interview with Krzysztof Pastor	230
KRZYSZTOF PASTOR: CZŁOWIEK NA NASZE CZASY KRZYSZTOF PASTOR: THE MAN FOR THE MOMENT	244
ŻYCZENIA URODZINOWE / BIRTHDAY WISHES	250
KRONIKA / TIMELINE	258
TANCERZ / THE DANCER	268
CHOREOGRAF / THE CHOREOGRAPHER	274
O AUTORACH / ABOUT THE AUTHORS	282
INDEKS ZDJĘĆ / PHOTO INDEX	284

PRACE CHOREOGRAFICZNE
CHOREOGRAPHIC WORKS

SZOSTAKOWICZ
- SYMFONIA KAMERALNA
SHOSTAKOVICH
CHAMBER SYMPHONY

1992

SZOSTAKOWICZ – SYMFONIA KAMERALNA
SHOSTAKOVICH CHAMBER SYMPHONY
BALET W JEDNYM AKCIE / BALLET IN ONE ACT

MUZYKA / MUSIC

DMITRIJ SZOSTAKOWICZ / DMITRI SHOSTAKOVICH

Symfonia kameralna, op. 110 bis / Chamber Symphony, Op. 110 bis

CHOREOGRAFIA / CHOREOGRAPHY

KRZYSZTOF PASTOR

SCENOGRAFIA I KOSTIUMY / SET & COSTUME DESIGNER

JOHN OTTO

ŚWIATŁA / LIGHTING DESIGNER

BERT DALHUYSEN

PRAPREMIERA / WORLD PREMIERE

12/09/1992

HET NATIONALE BALLET

NAGRANIA / RECORDINGS

I MUSICI DE MONTRÉAL

DYRYGENT / CONDUCTOR

YULI TUROVSKY

(CD CHANDOS)

To był oficjalny debiut choreograficzny Krzysztofa Pastora w Het Nationale Ballet. Wprawdzie już od pięciu lat realizował tam swoje balety kameralne w ramach warsztatów choreograficznych lub korzystając z okazji nadarzających się poza zespołem, ale właśnie w 1992 roku został wyróżniony propozycją stworzenia pierwszej większej choreografii do repertuaru Holenderskiego Baletu Narodowego. I od razu znalazł się na afiszu w świetnym towarzystwie autorskim, bo jego debiutancka praca została umieszczona w jednym wieczorze baletowym ze wznowieniami dwóch uznanych już choreografii Hansa van Manena i Maguy Marin. Taki był start kariery choreograficznej polskiego artysty w jednym z najbardziej cenionych zespołów baletowych Europy. Jako punkt wyjścia wybrał do swojego baletu *Symfonię kameralną* Szostakowicza, czyli jego *VIII Kwartet smyczkowy c-moll* w opracowaniu na orkiestrę smyczkową. Tę przejmująco tragiczną muzykę kompozytor przypisał wprawdzie oficjalnie pamięci ofiar wojny i faszyzmu, ale według późniejszych wspomnień jego córki tak naprawdę była to kompozycja bardzo osobista, a Szostakowicz poświęcił ją samemu sobie. Wiele wskazuje na to, że Krzysztof Pastor także poszukiwał w niej przeżyć i refleksji, wynikających z własnego doświadczenia życiowego.

Ine Rietstap już w tytule swojej recenzji ogłosiła „obietujący debiut choreografa Krzysztofa Pastora” i pisała: „Pastor zaproponował taniec w dobrze skonstruowanych i klarownych strukturach przestrzennych, nic wymuszonego. Idiom jego ruchu jest mocny i harmonijny. Nie ma tam wymuszonych nowości lub skomplikowanych kombinacji. Brak mu może jeszcze wyjątkowości, ale przekonuje wszechstronnym profesjonalizmem. Czuje się u niego potrzebę stworzenia czegoś więcej niż tylko czystej kompozycji ruchu. Jego balet *Szostakowicz – Symfonia kameralna*, zatytułowany na cześć muzyki Szostakowicza z 1960 roku, jest odniesieniem do najnowszej historii ojczyzny Polski: tępa, obliczona na masy ideologia komunizmu, pragnienie osobistej wolności i starcie tych dwóch sposobów myślenia. Grupa w zgrabnych sportowych strojach i czerwonych apaszkach porusza się na wzór robotów kierowanych przez dyktatora. Oni nie mają żadnych wątpliwości. Inna grupa tancerzy w lśniących trykotach jest swobodna w ruchu i zdesperowana, za to w pełni świadoma. Na koniec obie spotykają się, ale wciąż pozostają w separacji; idealne społeczeństwo okazuje się niemożliwe do osiągnięcia” („NRC Handelsblad”). Z kolei Jan Baart relacjonował, że „już piękne, tajemnicze, referencyjne podniesienie żelaznej kurtyny na samym początku baletu, zapowiadało profesjonalne i przemyślane ujęcie sprawy. Potem Pastor co najmniej dwa, jeśli nie trzy razy wzbudził podziw widzów, pozostawiając ich z otwartymi ustami”. A na zakończenie recenzji konkludował: „Ze swą emocjonalną wieloznacznością i formalną dyscypliną *Szostakowicz – Symfonia kameralna* jest być może najlepszym baletem politycznym, jaki od lat pojawił się w naszym kraju” („Het Parool”).

This was Krzysztof Pastor's official choreographic debut at Het Nationale Ballet. Though by that time he had already staged his small-scale ballets there for five years as part of choreography workshops or taking advantage of other opportunities, it was in 1992 that he was singled out with a proposal to create the first larger choreography for the Dutch National Ballet's repertoire. It was immediately billed in excellent company, because this debut work was included in one ballet evening with revivals of two respected choreographies by Hans van Manen and Maguy Marin. That was the launch of the Polish artist's career as a choreographer with one of Europe's most valued ballet companies. As the starting point for his ballet he chose *Shostakovich's Chamber Symphony*, i.e. his *String Quartet No. 8 in C minor* arranged for a string orchestra. Though the composer officially dedicated this poignantly tragic music to the memory of the victims of war and fascism, according to his daughter's later memoirs it was really a very personal composition, and Shostakovich had written it for himself. There is every indication that Krzysztof Pastor also explored the piece in search of impressions and reflections stemming from his own life experience.

Already in the title of her review, Ine Rietstap announced “a promising debut from choreographer Krzysztof Pastor”, and then wrote: “Pastor proposes dance in well constructed and clear spatial structures, nothing affected. The idiom of his movement is powerful and harmonious. There are no forced innovations there, or complicated combinations. Perhaps he lacks uniqueness as yet, but his overall professionalism is convincing. You can feel his need to create something more than just a pure composition of movement. His ballet *Shostakovich Chamber Symphony*, its title honouring Shostakovich's music from 1960, evokes the latest history of his native Poland: blunt communist ideology intended for the masses, a desire for personal freedom, and the clash of these two ways of thinking. A group dressed in smart sports clothes and red scarves move around like robots controlled by a dictator. They have no doubts. In another group, dancers in shiny leotards are free in their movement and desperate, but fully aware. In the end the two meet yet still remain separate; the ideal society is not achieved” (*NRC Handelsblad*). Jan Baart reported that “already the beautiful, mysterious, evocative raising of the iron curtain at the very start of the ballet promised a professional and well thought-out approach to the theme. Later Pastor filled the audience with admiration at least twice if not three times, leaving them agape”. And ending his review, he concluded: “With its emotional ambiguity and formal discipline, *Shostakovich Chamber Symphony* could be the best political ballet to appear in our country for many years” (*Het Parool*).

